

Tehdään yhdessä reilu strategia 2023 – 2025

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Hyvinvointialueen strategia päivitetään tänä vuonna

Maaliskuu 2024 - Tammikuu 2025

Strategian uudistamisprosessi on käynnistetty ja johtoryhmä on ryhtynyt valmistelevaan strategian päivittämistä.

Tammikuu 2025

- Nykyinen valtuusto arvioi strategiaa ja antaa eväitä strategian uudistamiseen
- Henkilöstö ja päättäjäkysely
- Henkilöstö-osallistaminen käynnistyy

Helmi- Maaliskuu

Osallistetaan asukkaita, asiakkaita ja sidosryhmiä.

Huhti- Marraskuu

Aluevaalit huhtikuussa, uusien valtuutettujen koulutus, strategian valmistelu yhdessä valtuutettujen kanssa.

Strategia hyväksytään joulukuussa 2025 valtuustossa ja uuden strategian toteuttaminen yhdessä henkilöstön kanssa alkaa 2026 alusta.

**2026
2029**

Strategiakokonaisuus

Päättävä taho

Päätettävät asiat

Aluevaltuusto

Hyvinvointialuestrategia

Palvelustrategia

Pelastustoimen palvelutasopäätös

Talousarvio ja taloussuunnitelma

Aluehallitus

Keskeiset strategiaa tukevat ohjelmat
Henkilöstöohjelma, tekoälyohjelma, omavalvonta ja osallisuus jne.

Hyvinvointi-
alueen johto

Strategian toimeenpano OKR-mallilla – OKR dokumentointi

- Hyvinvointialueen toimintaa johdetaan aluevaltuuston hyväksymän **hyvinvointi-aluestrategian** ja siinä päätettyjen toiminnan talouden pitkän aikavälin tavoitteiden mukaisesti.
- **Soten palvelustrategia** laaditaan osana hyvinvointialuestrategiaa. Se asettaa tavoitteet sote-palvelujen toteuttamiselle.
- Aluevaltuusto päättää **pelastustoimen palvelutasosta**, joka määrittelee toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut ja niiden tason.
- **Taloussuunnitelmassa** hyväksytyjen toiminnan ja talouden tavoitteiden on toteutettava hyvinvointi-aluestrategiaa.

Strategisen johtamisen viitekehys

Millainen on hyvä strategia?

Strategiaprosessin vaiheet

1

Tilannekuvan luominen, missä olemme nyt?

- Mistä tulemme, mitkä ovat voimavaramme?
- Mitkä ovat ulkoiset muutosvoimat?
- Mitkä ovat asiakkaiden tarpeet?
- Millaisia odotuksia ja voimavaroja sidosryhmillämme on
- Mitkä ovat menestystekijämme?

2

Tulevaisuuskuvan luominen

- Tulevaisuusskenaarioiden luominen
- Toiminta-ajatuksen varmistaminen
- Vision määrittely
- Strategisten tavoitteiden valinta
- Strategisia tavoitteita vastaavien toimenpiteiden määrittely

3

Toimeenpanon suunnittelu

- Toimeenpanon vaiheet, vastuut ja aikataulutus
- Toimeenpanossa tarvittavien työkalujen ja resurssien varmistaminen

4

Toimeenpanon seuranta ja arviointi

- Tavoitteiden toteutumisen seuranta ja arviointi
 - Strategian päivittäminen

Strategian rakenne

Hyvinvointialuestrategia

- Missio
- Visio
- Strategiset päätavoitteet (3)

Palvelustrategia

- Konkreettiset tavoitteet (max. 12), tavoitteet voivat muuttua strategiakauden aikana = rullaavuus
- Tavoitteiden seuranta KPI mittareilla
- Tavoitteet johdetaan käytäntöön henkilöstöä osallistavalla OKR-mallilla

Pelastustoimen palvelutasopäätös

- Päivitetään seuraavan kerran 2026

Innostava strategia hyvinvointialueelle!

Strategian tulee olla selkeä, riittävän yksinkertainen ja tavoitehakuinen.

Osallistaminen lisää sitoutumista ja omistajuutta.

Strategian johtamismallin yhtenäistäminen mahdollistaa jatkuvan seurannan ja tarvittavan mukauttamisen.

Tavoitteiden saavuttaminen vaatii yhteistyötä eri toimijoiden kesken.

Asiakaslähtöiset palvelut, väestön hyvinvointi ja turvallisuus, sekä osaava ja riittävä henkilöstö ovat strategian keskiössä.

Selkeät tavoitteet ja mittarit

- Palvelustrategian tavoitteet tulee asettaa konkreettisiksi ja mitattaviksi.
- Mittarointi auttaa arvioimaan edistymistä.
- Selkeät tavoitteet ohjaavat resursseja tehokkaasti.
- Käytännön toteutus vaatii selkeitä ohjeita ja määritelmiä.
- Tavoitteet tulee viestiä osana johtamista henkilöstölle ja keskeisille sidosryhmille. Yksinkertainen ja selkeä strategia auttaa meitä viestimään strategiasta.

Osallistava johtaminen

- Osallistaminen lisää sitoutumista ja motivaatiota.
- On tärkeää kuulla sidosryhmiä ja kerätä palautetta.
- Yhteistyö parantaa päätöksentekoa.
- Osallistava johtamiskulttuuri edistää innovaatioita.
- Päätöksenteko on jaettua vastuuta.
- Koska organisaatioilla on tyypillisesti aivan liikaa tavoitteita, se ei saa oikein mitään loppuun asti valmiiksi. Tämän vuoksi on tärkeää kiinnittää huomioita tavoitteiden hallittuun määrään.

Jatkuva arviointi ja oppiminen

- Arviointi takaa strategian kehittämisen.
- Oppiminen virheistä vahvistaa tulevaa toimintaa.
- Säännöllinen palautteenanto on tärkeää.
- Dataohjautuvuus parantaa päätöksentekoa ja helpottaa tavoitteiden saavuttamisen seurantaa.
- Kehityksen dokumentointi auttaa seuraamaan edistystä.

Kotona asuvien yli 75-vuotiaiden osuus
Vähintään 94 %

Säännöllinen koho kattavuus
enintään 10 %

Ympäri vrk palveluasuminen kattavuus
enintään 6 %

Palvelujen saatavuus vireillepanosta
palvelun pääsyyn, ympäri vrk
palveluasuminen 90 vrk

Asumispalveluyksiköiden käyttöaste (%)
ympäri vuorokautinen palveluasuminen
vähintään 95%

Voimassa oleva strategia

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Arvomme

Luottamus Rohkeus Välittäminen Oikeudenmukaisuus

Tehtävämme

Tuemme päijäthämäläisten hyvinvointia ja järjestämme laadukkaita palveluita vastuullisesti ja joustavasti

Päämäärämme

Hyvinvoivat asukkaat turvallisessa, elinvoimaisessa ja uudistuvassa Päijät-Hämeessä

Keskeiset tavoitteemme

Vaikuttavat, kustannustehokkaat ja saavutettavat palvelut sekä erinomainen asiakaskokemus

Luottamuksen avulla rakennettu, sujuva yhteistyö alueen kuntien, yhteisöjen ja valtionhallinnon kanssa – asukkaiden parhaaksi

Saavutettu asema alan parhaana julkisena työpaikkana

Asiointi on sujuvaa ja asiakkaita ohjataan sekä tuetaan erinomaisesti

Integroidut, kustannustehokkaat palvelut ovat hyvin saatavissa ja saavutettavissa

Yhteistyötä ja asiakaskokemusta arvostetaan ja arvioidaan

Hallintomalli ja johtaminen toteuttavat tavoitteita

Alan paras julkinen työpaikka Suomessa tarjotaan Päijät-Hämeessä

Kokonaisturvallisuuden osaaminen on vahvaa ja siihen luotetaan

Arvomme

Luottamus on hyvinvointialueen toiminnan ja kokonaisturvallisuuden perusta. Päijät-Hämeen asukkaiden, hyvinvointialueen ja sen henkilöstön, kuntien, valtion, yritysten ja muiden yhteisöjen välinen luottamus ja kunnioitus rakennetaan ja ansaitaan. Luottamuksen rakentaminen ja ylläpitäminen pohjautuu avoimuuteen ja tietopohjaiseen viestintään.

Rohkeus on halu tehdä avointa ja luottamuksellista yhteistyötä eri kumppaneiden kanssa; rohkeus on kyky uudistaa totuttua, valmiutta olla edelläkävijä; rohkeus on haasteiden ja vaikeiden asioiden ennakkoluulotonta kohtaamista ja ratkaisemista.

Välittäminen on ihmisen kohtaamista ihmisenä erilaisissa tilanteissa; välittäminen on samaistumista toisen asemaan ja kiinnostusta ymmärtää toisen näkökulma; välittäminen näkyy arvostuksena niin asiakkaiden, henkilöstön kuin kumppaneidenkin suuntaan.

Oikeudenmukaisuus on yhdenvertaisten palvelujen toteuttamista kaikille päijäthämäläisille; se on yhteisten resurssien kohdentamista niitä eniten tarvitseville ja palvelujen perustamista tarpeisiin; oikeudenmukaisuus on rehellistä ja tasapuolista asukkaiden ja henkilöstön kohtelua.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen strategia

Palvelustrategian toimeenpanon vuosikatsaus 2024

Asiointi on sujuvaa ja asiakkaita ohjataan sekä tuetaan erinomaisesti	Integroidut kustannustehokkaat palvelut ovat hyvin saatavissa ja saavutettavissa		Yhteistyötä ja asiakas-kokemusta arvostetaan ja arvioidaan	Hallintomalli ja johtaminen toteuttavat tavoitteita	Alan paras julkinen työpaikka Suomessa tarjotaan Päijät-Hämeessä	Kokonaisturvallisuuden osaaminen on vahvaa ja siihen luotetaan
1.1. Asiakkaiden omaehtoisin ratkaisuihin, kevyisiin ja ennaltaehkäiseviin palveluihin ohjautumista on vahvistettu	2.1. Integroidut sote- ja perhekeskusmallit ovat maakunnallisesti toiminnassa	2.2. Digipalvelut tulevat osaksi uudistuvaa palvelutuotantoa niin perus- kuin erityistasolla	3.1. Asiakaskokemustiedon kerääminen ja hyödyntäminen on systemaattista	4.1. Muodostettu maakunnalliseen ajatteluun tähtäävä aluedemokraattinen hallintomalli	5.1. Kehittyvät osaajat	6.1. Hyvinvointialueen yhteisellä riskien- ja jatkuvuuden-hallinnalla, turvallisuus-viestinnällä sekä varautumisella on turvattu tehtävien hoitaminen ja asukkaiden turvallisuus kaikissa olosuhteissa
Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa		Etenee aikataulussa
1.2. Monipalvelu-asiakkaiden palvelukokonaisuudet on järjestetty vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti	2.3. Erityistason ja perustason osaaminen täydentävät toisiaan moniammatillisessa yhteistyössä	2.4. Ennaltaehkäiseviä, varhaisen toiminnan ja kotona asumista edistäviä palveluja on vahvistettu	3.2. Palvelut on järjestetty julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin parhaalla osaamisella perustuen tuotantotapojen systemaattiseen analysointiin	4.2. Vahva ja osaksi johtamisjärjestelmää sidottu tietojohtaminen huomioiden kansallisen tason kehityssuunnat	Etenee aikataulussa	6.2. Yhteensovitettu ja saumaton sote-pela yhteistyö
Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa		Etenee lähes aikataulussa
1.3. Yhtenäinen helposti saavutettava digitaalinen kanava kaikelle asiointille on laajasti asiakkaiden käytössä	2.5. Asiakas-lähtöisesti toteutettu tuotannonohjaus ja tavoitelähtöisesti johdettu resursointi	2.6. Palvelualojen rakennetta on tarkasteltu laaja-alaisesti ja rakenne-muutostyön tarpeet tunnistettu	3.3. Yhdyspintatoiminnassa ja HYTE-kärjissä on onnistuttu	4.3. Systemaattisesti johdetut ja toiminnan tarpeita palvelevat toimitilat, tukipalvelut ja kehittämistoiminta	5.2. Yhteisöllinen toimintakulttuuri	6.3. Asukkaiden turvallisuuden tunne on vahvistunut ja hyvinvointialue sekä sen henkilöstö ovat ammattitaidoltaan luotettavia ja asukkaiden arvostamia kokonaisvaltaisia turvallisuusosaajia
Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa
1.4. Palveluissa asiointia ja ohjautumista kehitetään yhdessä asiakkaiden ja asukkaiden kanssa	2.7. Ympäristökuormaa vähentävä palvelutuotanto	2.8. Tiedonkulku ammattilaisten välillä on varmistettu	3.4. Yhteistyö alueen yhteisöjen, järjestöjen ja yritysten kanssa toimii erinomaisesti ja luottamus alueen toimijoiden kesken on vahvaa	4.4. Läpinäkyvä omavalvonta ja valvonta vahvistavat järjestämistä ja laadukasta toimintaa	5.3. Reilu johtaminen	6.4. Yhteistyömalli kokonaisturvallisuuteen liittyvien ministeriöiden, yhteistyöalueen, kansallisten toimijoiden sekä kuntien kanssa on toimivaa ja molemminpuolinen luottamus vahvaa
Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa	Etenee aikataulussa

 Toteutus käynnissä, **etenee aikataulussa**, matala riski myöhästymiselle, kattavat toteutussuunnitelmat

 Toteutus käynnistymässä, **etenee lähes aikataulussa**, riski myöhästymiselle, toteutussuunnitelmassa puutteita

 Toteutus ei ole käynnistynyt, **aikataulu ei ole tiedossa/myöhässä aikataulusta**, merkittäviä haasteita toteutuksessa tai korkea riski myöhästymiselle

Priorisoidut alatavoitteet 3/2025

Päätaavoite	Priorisoidut alatavoitteet
Asiointi on sujuvaa ja asiakkaita ohjataan sekä tuetaan erinomaisesti	1.1. Asiakkaiden omaehtoiisiin ratkaisuihin, kevyisiin ja ennaltaehkäiseviin palveluihin ohjautumista on vahvistettu 1.3. Yhtenäinen helposti saavutettava digitaalinen kanava kaikelle asioinnille on laajasti asiakkaiden käytössä
Integroidut kustannustehokkaat palvelut ovat hyvin saatavissa ja saavutettavissa	2.2. Digipalvelut tulevat osaksi uudistuvaa palvelutuotantoa niin perus- kuin erityistasolla 2.4. Ennaltaehkäiseviä, varhaisen toiminnan ja kotona asumista edistäviä palveluja on vahvistettu 2.6. Palvelualueiden rakennetta on tarkasteltu laaja-alaisesti ja rakennemuutostyön tarpeet on tunnistettu
Yhteistyötä ja asiakaskokemusta arvostetaan ja arvioidaan	3.1. Asiakaskokemustiedon kerääminen ja hyödyntäminen on systemaattista 3.4. Yhteistyö alueen yhteisöjen, järjestöjen ja yritysten kanssa toimii erinomaisesti ja luottamus alueen toimijoiden kesken on vahvaa
Hallintomalli ja johtaminen toteuttavat tavoitteita	4.4. Läpinäkyvä omavalvonta ja valvonta vahvistavat järjestämistä ja laadukasta toimintaa
Alan paras julkinen työpaikka Suomessa tarjotaan Päijät-Hämeessä	5.1. Kehittyvät osaajat 5.2. Yhteisöllinen toimintakulttuuri 5.3. Reilu johtaminen

Väestön terveys ja hyvinvointi

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä huomioitavia asioita

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 Toimeenpanosuunnitelma

Valtioneuvosto

- Periaatepäätöksen neljä painopistettä
 1. Kaikille mahdollisuus osallisuuteen
 2. Hyvät arkiympäristöt
 3. Hyvinvointia ja terveyttä edistävä toiminta ja palvelut
 4. Päätöksenteolla vaikuttavuutta
- Toimenpiteiden toteuttaminen eri toimialojen **yhteistyöllä** ja **läpileikkaavuus**: Esimerkiksi ihmisten työllistymiseen vaikuttavat työvoimapalvelujen lisäksi myös Kelan, sosiaali- ja terveydenhuollon jne. toimenpiteet.
- **Toimenpiteiden tarkkuus ja niiden kohderyhmien tunnistaminen: kohdentaminen tarkasti auttaa vaikuttavien toimien suunnittelussa ja konkretisoinnissa.** Eli toimenpiteiden kohteena ei olisi nuoret ja iäkkäät yleensä, vaan nuoret koulupudokkaat tai liikkumattomat yli 75-vuotiaat. Jos puhutaan mahdollisuuksien lisäämisestä aktiiviseen osallistumiseen, on tarkennettava, mitä aktiivinen osallisuus tarkoittaa, ja kenen osallisuudesta puhutaan.
- Palvelujen sisällön kehittäminen: **Palvelujen tavoitteet, sisältö ja niistä saatava hyöty** tulisi nostaa **keskiöön**, ei tarjontaa tai määrää. Miten esimerkiksi palvelut edistävät toimintakykyä, kun etuuksia ja palveluja sovitetaan yhteen? Ovatko universaalit palvelut oikeasti universaaleja, vai hyötyvätkö jotkut ihmisryhmät niistä muita enemmän? Miten tarjotaan universaalien palvelujen täydennyksenä kohdennettuja palveluja erityisryhmille/vai tarpeen mukaan? Onko tarjolla myös matalan kynnyksen palveluja, ja huomioidaanko niiden kehittämisessä myös (ei leimaava) tarjontaympäristö?
- **Heikkojen kohtien tunnistaminen:** Tunnistetaanko ja priorisoidaanko toimia, jotka vaativat juuri nyt erityistä huomiota esim. asuntopolitiikka, toimeentulotuen tarve, palvelujen sisällöt, turvallisuushäiriökohtia?
- **Luontoympäristöjen läheisyys ja turvallinen sosiaalinen elinympäristö:** Miten tarjotaan kaikille ihmisille riittävän hyvä elinympäristö (mm. asuinalueita kehittämällä sekä turvallisuushaasteita tunnistamalla)?

HYTE-kerroin taloudellisena kannustimena, tulosindikaattorit

1. Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavan ikäisestä väestöstä (**0,7 %**, 412 kpl)
2. Mielenterveyshäiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 18–34-vuotiaat % vastaavan ikäisestä väestöstä (**1,5 %**, 535 kpl)
3. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % ikäluokasta (**3,4 %**)
4. Vammojen ja myrkytysten hoidosta aiheutuvat sairaalahoitojaksot ja/tai sairaalassa hoidetut potilaat (**96,3** /10000 asukasta)
5. Ei työssä, koulutuksessa eikä asevelvollisuutta (NEET) suorittamassa olevat 20–24-vuotiaat, % ikäluokasta (**20,9 %**) THL

2024
tulosindikaattori
-en alustava
keskiarvo maan
alhaisin
!!!

2024
prosessi-
indikaattorien
alustava
keskiarvo maan
3. korkein

Terveydeksi-ohjelma 2024-27

1. **Ravinnosta** terveyttä ja hyvinvointia (mm. lihavuus, elintapahaasteet, stigma).
2. Lasten ja nuorten elinympäristöstä terveyttä ja hyvinvointia (**ravitsemus, päihitteettömyys, mielen hyvinvointi, kiusaamisen ja syrjinnän ehkäisy**)
3. **Yhteisöllisyyden** lisääminen ja **yksinäisyyden** ehkäisy
4. Palvelut (terveysongelmien **ehkäisy** ja **varhainen tunnistaminen, elintapahaasteisiin** vaikuttaminen, erityisessä tuen tarpeessa olevat)
5. Lainsäädäntö ja verotus

STM

Anne-Marie Haavisto 8.5.2025

Yhteenveto: hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä huomioitavaa

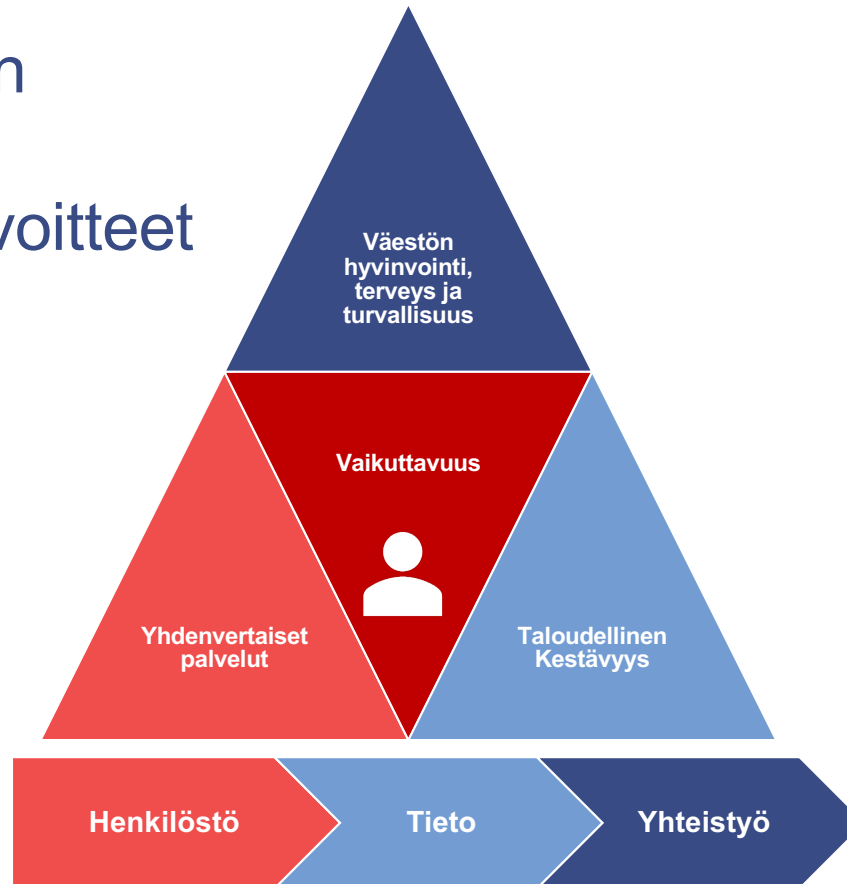
- Sosiaalinen ja taloudellinen eriarvoistumiskehitys
- Väestön vanhenemisen monimuotoiset vaikutukset
- Maahanmuutto: integroituminen ja asenteista johtuvat haasteet vs. työvoiman tarve
- Sosiaalinen media elinympäristönä
- Erot tyttöjen ja poikien hyvinvoinnissa ja hyvinvoinnin kokemuksissa
- Lasten ja nuorten mielenterveyden heikentyminen ja palvelujärjestelmän heikkous vastata nuorten tarpeeseen merkittävänä työkyvyttömyyden uhkan lisääjänä tulevaisuudessa
- Nuorten itsemurhien hälyttävä määrä verrattuna koko maahan
- Palvelujen vaikuttava kohdentaminen mm. erittäin heikkoa osallisuutta ja merkittävää psyykkistä kuormittuneisuutta kokevien määrän vähentämiseksi
- Tiukentuva taloustilanne: vaikutus terveyteen, turvallisuuteen ja mielenterveyteen
- Digitalisaation, teknologian ja älykkään teknologian vaikutukset ja vaatimukset hyvinvointipalveluihin
- Maailmanpoliittisen tilanteen epävakaus: vaikutus palveluihin, turvallisuuteen ja mielenterveyteen
- Ilmastomuutos ja luontokato: vaikutus terveyteen, turvallisuuteen ja mielenterveyteen

Hyvinvointialueen kansalliset tavoitteet ja ohjaus

Hyvinvointialueiden tehtäviä koskevat valtakunnalliset tavoitteet

THL: Ratkaisuja kestävän yhteiskunnan rakentamiseen - Väestön terveys ja hyvinvointikatsaus 2025

HAASTEET

1. Väestörakenteen muutokset koettelevat yhteiskunnan kestävyyttä
2. Lihavuuden yleistyminen
3. Terveiden eriarvoisuus
4. Nuorten pahoinvointi
5. Päihteet ja riippuvuudet
6. Palvelutarpeiden kasvu
7. Ikääntyneiden palvelurakenteen uudistamistarpeet
8. Syrjintä
9. Toimeentulovaikeudet
10. Kriisinkestävyys

RATKAISUT

1. Työikäisten laajempi osallistuminen työelämään ja työurien pidentäminen
2. Nuorten ja osatyökykyisten työllistymisen ratkaisut
3. Perheystävälliset politiikat
4. Lihavuuden yleistymisen ehkäisy ja terveyden eriarvoisuuden vähentäminen
5. Nuorten pahoinvoinnin vähentäminen
6. Päihdehaittojen torjunta
7. Ikääntyneiden palvelurakenteen uudistaminen ja sote-sektorin palvelutarpeiden kasvun hallinta
8. Syrjinnän vähentäminen ja ulkomaalaista syntyperää olevien sekä etnisten vähemmistöjen aseman parantaminen
9. Toimeentulovaikeuksien vähentäminen
10. Kriisinkestävyden parantaminen yhteiskunnassa

Pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet 2022 - 2026

1. Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti
2. Pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat riittävät ja henkilöstö on osaavaa sekä hyvinvoivaa
3. Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti
4. Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna
5. Pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa
6. Pelastustoimen kansainvälinen toiminta on aktiivista, suunnitelmallista ja kytkeytyy pelastustoimen kansallisiin rakenteisiin
7. Pelastustoimen palvelujen ja tehtävien valtakunnallinen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen perustuvat tiedolla johtamiseen sekä yhtenäiseen tiedonhallintaan
8. Pelastustoimen investoinnit tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta
9. Pelastustoimen hallinto- ja ohjausjärjestelmä on selkeä

Toimintaympäristö

MEGATRENDIT

(Sitra, WEF, STM, SM ja Päijät-Hämeen maakuntastrategia)

LUONNON KANTOKYKY
MURENEE

HYVINVOINNIN
HAASTEET KASVAVAT

DEMOKRATIAN
KAMPPAILU KOVENEET

TAISTELU DIGIVALLASTA
KASVAA (TEKNOLOGIA)

TALOUDEN PERUSTA
RAKOILEE

JOKIN MUU, MIKÄ?

JOHTORYHMÄN NÄKEMYS HYVINVOINTIELUEEN SISÄISESTÄ JA ULKOISESTA TOIMINTAYMPÄRISTÖSTÄ

Tarkastelujakso 1-5 vuotta

Merkittävimmät hyvinvointialueen riskit 1-3 vuotta (päivitys 01/25)

Riskilaji	Riski	T	S	Riski taso
Strat.	Henkilöstön riittävyys, saatavuus ja osaaminen	5	4	20
Strat.	Riittämätön rahoitus	5	4	20
Strat.	Palvelutarpeen kasvu ja muutos	5	4	20
Strat.	Kyberuhka	5	4	20
Taloudel.	Kustannusten nousu ja laajojen ulkoistus-/hankintasopimusten sopimusohjauksen riskit	3	4	12
Strat.	Turvallisuusympäristön muutos	3	4	12
Strat.	Päätöksentekokyky – kyvyttömyys tehdä välttämättömiä ja tarkoituksenmukaisia päätöksiä	3	4	12
Taloudel.	Talouden tasapainottamisen epäonnistuminen	3	4	12
Strat.	Toiminnan reaaliaikainen kokonaiskuvan vajavaisuus	3	4	12

Toimintaympäristön tiivis analyysi

- Demokratian ja turvallisuuden haasteet kasvavat.
- Taloudellinen kestävyys vaatii jatkossakin merkittävää sopeuttamista.
- Hyvinvoinnin ja terveyden eriarvoisuus lisääntyy.
- Digitalisaation vaikutukset ovat moninaiset ja mutta ne on osattava hyödyntää oikein.
- Ympäristönmuutokset vaikuttavat hyvinvointialueen palveluihin.

Tarkastelu kansallisiin tavoitteisiin nähden

HYVINVOINTIALUEEMME VAHVUUDET

★ Yhdenvertaiset palvelut ja henkilöstö (voimavara)

- Hyvinvointi, terveys ja turvallisuus (osallisuus, hyte-toiminta)
- Yhteistyö (alueen yhteistyörakenteet hyvät)
- Tieto (olemme digitalisaatiossa edellä)
- Muita huomioita: panostaminen henkilöstöön on kannattanut, tietojohtamiseen on panostettu, valmiudet digitalisaation kehittämiseen hyvät

HYVINVOINTIALUEEMME MAHDOLLISUUDET

★ Vaikuttavuus (mm. priorisointi)

- Yhteistyö (Kuntayhteistyö hyte edistämisessä, myös muilla osa-alueilla; yhteistyö muiden hyvinvointialueiden kanssa)
- Henkilöstö (voimme jo nyt varautua tulevaan henkilöstöpulaan)
- Tieto (TKIO-toiminnan kohdentaminen tukemaan muutosta, teknologiset ratkaisut tukemaan muutosta)
- Muita huomioita: kaikilla osa-alueilla lunastamattomia mahdollisuuksia; palveluinnovaatiot; uusia prosesseja ja eri tavalla tekemistä; varautuminen ughiin ja valmiuden parantaminen; palveluverkon kehittäminen

HYVINVOINTIALUEEMME HEIKKOUEDET

⚡ Taloudellinen kestävyys ja vaikuttavuus

- Tieto (ei taloudellisia resursseja, ei ymmärretä digitalisaation vaatimia muutoksia, tieto yhä hajanaista, TKIO-toiminnan kypsyys ja toiminnan kohdentaminen)
- Yhteistyö (kuntayhteistyön parantaminen)
- Muita huomioita: henkilöstö

HYVINVOINTIALUEEMME UHKAT

⚡ Taloudellinen kestävyys ja vaikuttavuus

- Tieto (ei taloudellisia resursseja, tieto yhä hajanaista, kyvyttömyys ottaa harppauksia digitalisaatiossa, automatisaatiossa)
- Yhteistyö (kuntayhteistyön parantaminen)
- Henkilöstö (henkilöstöpula uhkaa)
- Muita huomioita: itsehallinnon menettäminen kestävämmän talouden johdosta; palkkaharmonisaatio voi jättää pitkäkestoiset haavat; emme tunnista toimintamme vaikuttavuutta; uskalluksen puute priorisointiin yhteiskunnan kokonaisturvallisuus järkkyy (laaja-alainen vaikuttaminen); taloudellinen tilanne heikkenee

Yhteenveto osallistamisesta

Osallisuustoimenpiteet 2.6. mennessä

Hyvinvointialueen sisäinen
some: Strategiaa reilusti –
yhteisö, erilaisia nostoja
(kyselyt, äänestykset)
henkilöstölle 1/2025 alkaen

Henkilöstökysely
23.1.-12.2.

Sidosryhmäkysely
18.3.- 4.4.

Järjestöjen työpaja
Kumppanuusfoorumilla 15.4.

Strategiakysely
vaikuttamistoimielimille
14.4 - 28.4.

Strategiakysely asukkaille ja
henkilöstölle 6.-19.5.

- Lisäksi nyt lopettavalle valtuustolle järjestettiin Learning Cafe, jossa arvioitiin nykyistä strategiaa ja saatiin terveiset uudelle valtuustolle

Toimivan johdon näkemys suunnasta

Hyvinvointialueen johtoryhmän työstämät strategiset tavoiteaihiot

1. Vaikuttavat ja asiakaslähtöiset palvelut

Tavoitteenamme on tarjota palveluita, jotka täyttävät asiakkaidemme odotukset. Asiakastyytyväisyys ja palvelujen hyvä saatavuus ovat meille ensisijaisen tärkeitä tavoitteita. Toimimme innovatiivisesti parantaen palvelujemme tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Hyödynnämme digitalisaation ja tukiälyn tarjoamia mahdollisuuksia.

2. Turvallisuus ja hyvinvointi osaavissa käsissä

Hyvinvointi ja turvallisuus ja osallisuus ovat toimintamme kulmakiviä. Alueen asukkaiden luottamus hyvinvointialueeseen vahvistaa turvallisuuden tunnetta. Keskitymme ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin ja varmistamme, että olemme valmiina kohtaamaan tulevaisuuden haasteet. Panostamme varautumiseen.

3. Suomen paras julkinen työpaikka

Haluamme olla Suomen paras julkinen työpaikka, jossa osaajat voivat hyvin ja henkilöstöä on riittävästi. Yhteisöllinen toimintakulttuuri ja reilu johtaminen ovat avain menestyksekseen. Tarjoamme jokaiselle työntekijälle mahdollisuuden osallistua oman työnsä ja osaamisensa kehittämiseen.

Hahmotelmaa visiosta ja missiosta

Asiakaan tulisi nousta keskiin!

Vision pitäisi puhutella koko aluetta, mutta keskittyä hyvinvointialueeseen.

1. Vaikuttava ja jonoton
2. Paras julkinen työpaikka
3. Vaikuttava, jonoton ja turvallinen
4. Vaikuttava, jonoton ja turvallinen - Rohkeasti uudistunut
5. Vaikuttava ja turvallinen – Paras työpaikka
6. Vaikuttava ja turvallinen - Paras asiakaskokemus

Hyvinvoinnin ja terveyden tekijä

Toimintansa lopettavan valtuuston terveiset uuden valtuuston strategiatyöhön

Tiivistelmä valtuuston terveisistä uudelle valtuustolle 1/2

- Päijät-Hämeen hyvinvointialueen valtuuston strategiatyöpajassa 21.1.2025 nousi keskusteluissa **tarve strategian ja palvelustrategian yksinkertaistamiselle. Strategisten tavoitteiden on oltava konkreettisia. Nykyinen strategia on jäänyt liian ylätasolle ja sen tavoitteet ovat liian laajat.** Tavoitteiden laajuus mahdollistaa valikointia, jonka johdosta yhteisten mittarien määrittäminen on haasteellista. Jatkossa tarvitaan priorisointia, kaikkea ei voi saavuttaa kerralla.
- Keskusteluissa nousi esille, että kaiken kaikkiaan hyvinvointialueen käynnistyminen koetaan onnistuneeksi hyvin kaikilla strategian osa-alueille. **Onnistumisiksi nostettiin mm. palveluiden saatavuutta lisänneet digitaaliset palvelut, tavoite olla alan paras työpaikka on edistynyt, tilaratkaisut, hoitoon pääsyn parantuminen, kustannustehokkuus ja onnistunut hallintomalli.**

Tiivistelmä valtuuston terveisistä uudelle valtuustolle 1/2

- Aluehallituksen ja valtuuston päätöksenteko on kytkeytyneet strategiaan ja palvelustrategiaan erityisesti talouden näkökulmien kautta. **Pelastustoimen asioita käsitellään vähän**, joten näihin asioihin koetaan vaikutusmahdollisuudet vähäisiksi.
- **Valtakunnallinen ohjaus on niin voimakasta, että strateginen vaikuttamismahdollisuus koetaan jäävän vähäiseksi.** Strategian toimeenpanosta on hyvin saatavilla tietoa, mutta tiedon käsittelyyn tarvitaan aikaa. Myös tiedon tuomisen vastuutahot eivät välttämättä ole selvillä tai sovittu. **Tavoitteiden toteutumista tulisi mitata selkeämmin ja oikealla tasolla. Myöskään ei kannata mitata itsestään selvyyyksiä, tai asioita, joita ei arjessa voi ratkaista.**
- Strategiatyössä on tärkeää päättäjien, johdon, henkilöstön ja asukkaiden sitouttaminen. Sitoutumiseen tarvitaan aitoa osallistamista ja osallistumista valmistelutyöhön. **Strateginen johtaminen tulee ulottua käytännön työhön.**

Strategian johtaminen käytäntöön

Strategian toimeenpano OKR-mallilla – kohti rullaavaa strategiaa

Hyvinvointialue on valmistautunut ottamaan käyttöön tulevan strategian toimeenpanossa tavoitejohtamisen menetelmän, OKR-mallin (Objectives and Key Results).

- OKR-mallissa strategian tavoitteet tuodaan käytännön tasolle pienemmiksi laadullisiksi tavoitteiksi, jotka kertovat, miltä hyvä lopputulos näyttää. Jokainen tavoite pilkotaan mitattaviksi ja seurattaviksi avaintuloksiksi.
- OKR-mallissa kaikilla organisaation tasoilla seurataan ja suunnataan kokonaisuuksien etenemistä viikko-, kuukausi- ja kvartaalijaksoissa.
- Seurannan myötä eri toimintojen tavoitteet ja niiden etenemisen esteet nousevat säännöllisesti keskusteluun, jolloin niihin voidaan reagoida oikea-aikaisesti.
- OKR-tavoitteet ja avaintulokset ovat kaikkien nähtävissä läpi organisaation. Tämä lisää läpinäkyvyyttä ja jokaisen ymmärrystä siitä, miten oma työ vaikuttaa organisaation tavoitteisiin pääsemisessä.

Johtamismalli muotoillaan hyvinvointialueelle sopivaksi ja valmiudet käyttöönottoon rakennetaan vuoden 2025 aikana.

Hyötyjä, joita OKR-mallilta haemme

OKR-malli on joustava ja yksinkertainen muutosten johtamisen menetelmä, joka

- selkeyttää strategian johtamista käytäntöön ja samansuuntaistaa eri toimintojen kohdistamista strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
- tähtää tuloksien saavuttamiseen nopeammin, suoraviivaisemmin ja resurssiviisaasti, kun eri toiminnoilla on yhteinen tahti strategisissa muutoksissa.
- kasvattaa läpinäkyvyyttä, jaettua vastuunkantoa ja henkilöstön osallisuutta strategian toimeenpanossa.
- vahvistaa työn merkityksellisyyttä, yhteisöllisyyttä ja innovatiivisuutta.
- tukee organisaatiota kohti jatkuvaa oppimista sekä vahvistaa ennakointia ja tiedolla johtamista.
- auttaa johtajia, esihenkilöitä ja henkilöstöä näkemään ajantasaisen tilannekuvan strategiaan liittyvästä toiminnasta ja etenemisestä kohti tavoitteita.
- selkeyttää strategian toimeenpanon etenemisen raportointia poliittiselle johdolle.

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Lisälukemista

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Väestön terveys ja hyvinvointi- lisätietoja

Hyvinvointiraportissa kuvataan hyte-kärkien mukaista toimintaa Päijät-Hämeessä

Hyte-kärjet (Päijät-Häme)

Osallisuus ja yhteisöllisyys
Mielen hyvinvointi
Arjen turvallisuus
Päihitteettömyys ja terveelliset elintavat

2024

Ilonaiheet

- Aktiivinen järjestö- ja vapaaehtoistoiminta – yhteistyö järjestöjen kanssa tuottaa runsaasti toimintaa eri väestöryhmille.
- Hyvinvointipalveluiden kehittäminen – esimerkiksi hyte-hoitajat ja uudet matalan kynnyksen palvelut.
- Liikunnan ja ulkoilun edistäminen – liikuntapaikkojen kunnostus, pyöräilyn ja arkiaktiivisuuden tukeminen.
- Ikäihmisten osallistuminen ja aktiivisuus – senioritoiminta, yhteisölliset tilat ja tapahtumat.
- Nuorten tavoittaminen ja osallistaminen – nuorisotyö, nuorten äänen kuuleminen, osallisuustoiminta.
- Hyvinvointitiedon ja osallisuuden lisääminen – erätauko-koulutukset, osallistuva budjetointi, raatitoiminta.
- Monialainen yhteistyö kunnissa ja hyvinvointialueella – poikkihallinnolliset tiimit ja verkostot.
- Myönteinen kehitys mielenterveydessä tai päihteiden käytössä – esimerkiksi raittiuden lisääntyminen nuorten keskuudessa.

Huolenaiheet

- Mielenterveyden haasteet ja syrjäytyminen – etenkin nuorilla, mutta myös työikäisillä ja ikääntyneillä.
- Taloudellinen epävarmuus ja köyhyys – lapsiperheköyhyys, taloudellinen stressi, palveluiden maksukyky.
- Palveluiden saatavuuden heikkeneminen – esimerkiksi haja-asutusalueilla tai sote-palveluissa.
- Nuorten osattomuus ja riskikäyttäytyminen – sähkötupakka, pelaaminen, jengiytyminen, poissaolot.
- Tiedolla johtamisen ja vaikuttavuuden arvioinnin puutteet – hyte-työn vaikutusten näkyvyys indikaattoreissa.
- Digi-syrjäytyminen ja saavutettavuuden haasteet – erityisesti ikääntyneillä ja erityisryhmillä.
- Resurssipula kunnissa ja toimialoilla – henkilöstön ja rahoituksen riittämättömyys.
- Yleinen turvattomuuden tunne ja polarisaatio – maailmanpoliittiset jännitteet ja keskustelukulttuurin kärjistyminen.

Päijät-Hämeen hyvinvointiraportti 2024

Anne-Marie Haavisto 8.5.2025

Ammattilaisten ja kuntalaisten havaintoja ja kokemuksia hyvinvoinnista Päijät-Hämeessä

Sosiaalinen raportointi 2024 (Päijät-Häme)

- Iso muutos asiakaskunnassa, ongelmassa ja niiden monimuotoisuudessa (sairaudentunnottomuus, itsensä lääkitseminen päihteillä, moniongelmaisuus).
- Yhdenvertaisen tiedonsaannin ja osallisuuden puute peruspalveluissa perheissä, joiden äidinkieli on muu kuin suomi, ruotsi tai englanti.

Talouden kiristyminen vaikuttaa ja tulee vaikuttamaan yhä vahvemmin hyvinvointiin

- Asumistuen muutos lisää sitä, että lapsiperheitä muuttaa edullisimpiin mahdollisiin asuntoihin ja yksittäisellä alueella päiväkotia ja koulu yhtäkkiä täynnä lapsia. Lisää myös polarisaation riskiä.
- Vuokrankorotukset, luottotietojen puute ja kohtuuhintaisten asuntojen vähäisyys voivat vaikuttaa asumiseen ja myös työllistymisen mahdollisuuksiin.
- Talousasiat ovat ihmisillä tiukoilla. Ruokajakelut maksavat, joillain ihmisillä ei ole esim. 6 € maksaa kassista. Ruokajakeluun pääseminen ei onnistu, kun rahaa ei ole yhtään.

Lasten ja nuorten mielenterveydestä ja koulunkäyntikyvystä (myöhemmin työkyvystä) on huolta

- Lasten ja nuorten lisääntyneet mielenterveyden haasteet, huomattavasti lisääntynyt itsetuhoisuus sekä koulunkäyntiongelmien. Hyvin vahvan autismikirjon omaavalle lapselle ei löydy soveltuvaa palvelu- ja tukitoimikokonaisuutta ja lapsia joudutaan jopa sijoittamaan.
- Koulupudokkaat lastensuojelulaitoksissa. Eivät käy koulua, keinoja ei ole koulussa eikä laitoksessa. Ilmiö on lisääntynyt 4-5 vuoden aikana. Ahdistus, isot ryhmät, bussimatka ahdistaa, aamupalalle meno ahdistaa. Mielenterveyspalvelujen kriteerit tiukentuvat, mikä ei ainakaan helpota asiaa.

Sosiaalinen media ja netti lasten ja nuorten elinympäristössä siinä missä koti ja koulukin

- Yhä useamman lapsen (myös alle 12v) kanssa keskusteluissa nousee esille aikuisten (usein miesten) lähestyminen lapsia kohtaan niin groomaustarkoituksissa kuin suoraan seksuaalissävyyteisessä viestinnässä.
- Snapchat/telegram sovellusten kautta on mahdollista ostaa niin alkoholia, nikotiinituotteita, kannabista kuin kiviäkin huumeita rahaa tai seksuaalisia tekoja (esimerkiksi valokuvat, videot, tapaaminen) vastaan.
- Videoiden, viestien ja kuvien jakaminen kiusaamistarkoituksessa sosiaalisen median alustoilla niin kavereista kuin koulukiusaamisen kohteeksi joutuneista oppilaista.

Milla Rantakari, asiantuntija

Alueellinen hyvinvointikysely 2024

Kyselyyn vastanneiden päijät-hämeläisten tyytyväisyys **taloudelliseen** tilanteeseen, **ihmissuhteisiin**, **harrastusmahdollisuuksiin** ja **työtilanteeseen** oli selvästi matalampaa kuin niiden koettu merkitys hyvinvoinnille.

Vastaajia huolestutti eniten **maailmanpolitiikan** tilanne – joka toinen vastaaja oli siitä huolissaan. Lisäksi huolta oli erityisesti **luontokadosta**, **työkyvystä** ja **työssä jaksamisesta**.

Taloudelliset huolet olivat vastaajilla yleisiä. Vain noin puolet vastaajista ei ollut koskaan joutunut tekemään arjen valintoja talouden ehdoilla.

Osallisuuden kokemuksella oli yhteys elintapoihin, yksinäisyyden kokemukseen, tulevaisuudenuskoon, psyykkiseen kuormittuneisuuteen ja planetaariseen hyvinvointiin

Anne-Marie Haavisto 8.5.2025

Hyvinvoinnin tunnuslukuja ja kuvaajia Päijät-Hämeen hyvinvointialueella

Korkein
sairastavuusindeksi Padasjoella
ja matalin
Hollolassa

Väestö

54,9 % 18-64-vuotiaat (2024)
17,7 % 0-18-vuotiaat (2024)
28,6 % 65 vuotta täyttäneet (2024)

- väestö vähenee ja ikääntyy keskimääräistä nopeammin
- lasten ja nuorten sekä työikäisten osuudet väestöstä vähenevät
- alle 84-vuotiaiden osuuden kasvun taittuminen pysäyttää voimakkaamman ikääntymisen vuonna 2030
- 85 vuotta täyttäneiden määrä kuitenkin lisääntyy

THL:n arviointiraportti 2024

Sairastavuus (ikävakioimaton) 2023

↓ **109,9** Sairastavuuden kokonaisindeksi
↓ **129,6** Aivoverisuonitauti-indeksi (Padasjoki 171,6)
↑ **122,3** Alkoholisairastavuusindeksi (Heinola 156,2)
↑ **114** Työkyvyttömyysindeksi (Sysmä 176,2)

Väestön keskimääräistä suuremman sairastavuuden taustalla on useimmin aivoverisuoni- ja alkoholisairauksia, jotka ovat yhä voimakkaammin myös lisääntyvän työkyvyttömyyden taustalla. Keuhkosairauksissa merkittävä nousu.

Kansallinen terveystilasto (Kela ja THL)

Lapset ja nuoret

16,1 % nuorisotyöttömät (2024)
noussut vuodesta 2023, mutta alle 2020 tason
27 % yhden vanhemman perheet (2023)
noussut, mutta koko maan tasolla
2/3 8.-9.-lk:sta tyytyväisiä elämään (2023)
1/4 8.-9.-lk:sta kokee terveydentilan keskinäiseksi tai heikoksi (2023)

Yhä useamman lapsen ja nuoren fyysinen toimintakyky on alentunut. Työillä mielenterveysoireilu, henkisen väkivallan kokemukset ja seksuaalinen häirintä ovat yleistyneet. Yhä useampi käyttää sähkötupakkaa ja nikotiinipusseja. Huumeekokeilut ovat yleistyneet ammattiin opiskelevilla.

Ikääntyneet

1/2 yli 65 v kokee terveyden hyväksi (2023)
28 % pta-asiakkaista kokee yksinäisyyttä (2024)
93,8 % yli 75 v asuu kotona (2023)
2,1 % yli 65 v hoidettu sairaalassa vammojen ja myrkytysten vuoksi (2024)

Ikääntyneiden terveyteen, hyvinvointiin, turvallisuuteen sekä talouteen liittyvät huolet ovat yleistyneet, moniongelmaisuus on lisääntynyt.

Työkyky ja työkyvyttömyys

2/3 20-64-vuotiaista kokee terveyden hyväksi (2023)
5,7 % vaikeasti työllistyt (2024)
4,5 % Pitkäaikaistyöttömät työvoimasta (2024)
17 % mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 18 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä (2023)

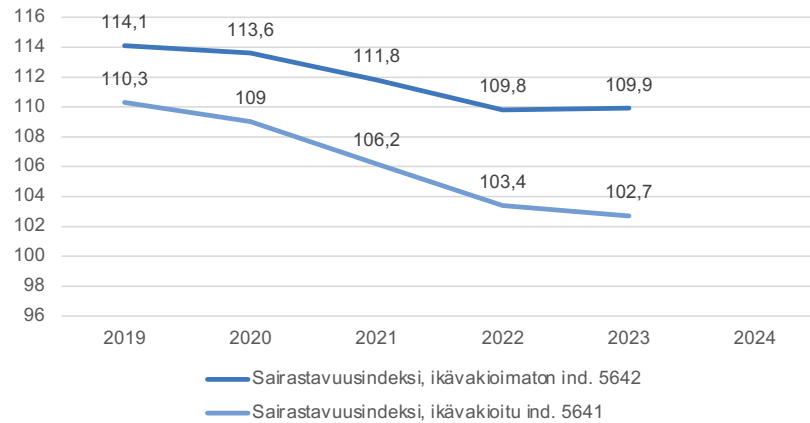
Lähes kolmasosa työikäisistä kokee itsensä työkyvyttömäksi, mikä todentuu maan suurimpana pitkäaikaistyöttömien osuutena. Työikäisten työkyvyttömyys heijastuu lasten hyvinvointiin esimerkiksi lasten yleisenä pienituloisuusasteena

Vuonna 2024 lastensuojelu-ilmoituksia **8,5 % enemmän** kuin -23. Ensisijaisina syykoodeina kasvatuksesta vastaavan päihteiden käyttö ja psyykinen terveydentila, lapsen käyttäytyminen, sekä koulunkäynnin laiminlyönti. Palvelutarpeen arvioiteja 22 % enemmän.

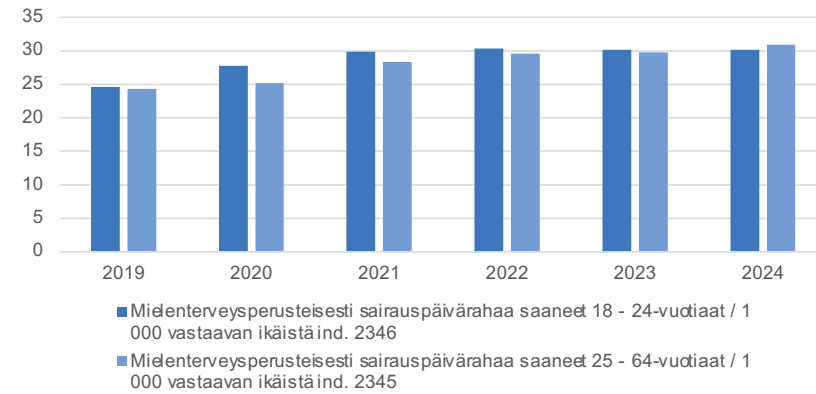

Anne-Marie Haavisto 8.5.2025

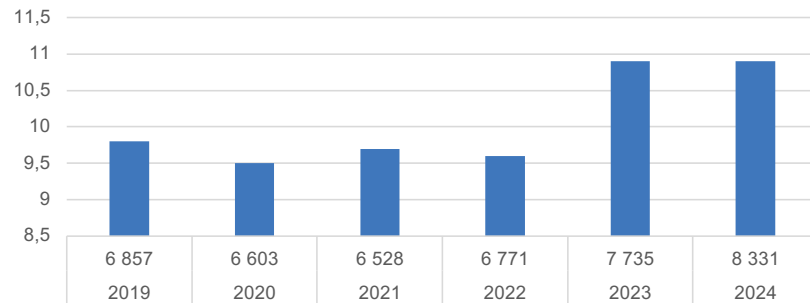
Sairastavuusindeksi

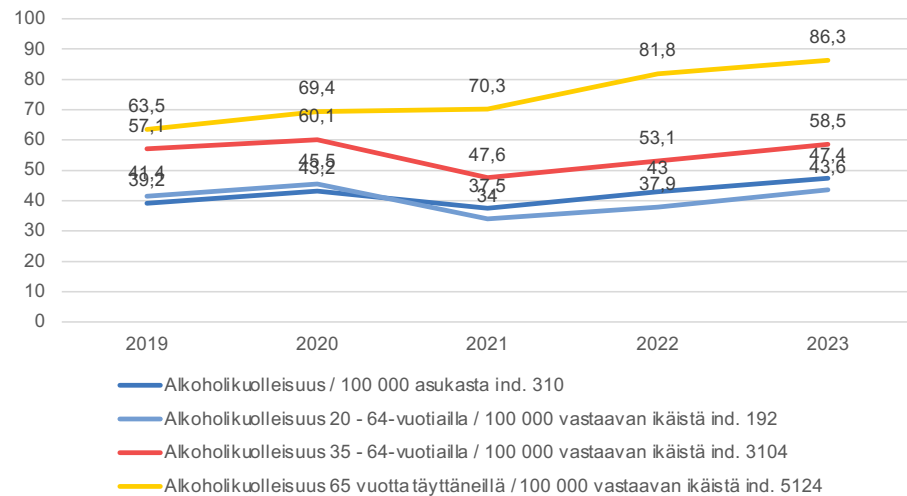
Mielenterveysperustainen päiväraha

0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) ind. 1086 ja lastensuojeluilmoitusten lukumäärä

Alkoholikuolleisuus

Toimintaympäristön tiivis analyysi – Lisälukemista

Miten poliittisen
toimintaympäristön
muutos näkyy ja
vaikuttaa meillä?

1. DEMOKRATIA (POLIITTINEN)

NYT – 5 vuoden sisällä

*Osa koosteesta on Copilotin
tuottamaa tekstiä laajasta
aineistosta*

NYT

DEMOKRATIA

Disinformaation ja hybrdivaikuttamisen määrä on kasvanut, ja kyberturvallisuus korostuu. Polarisoituminen lisääntyy, ja tulee omia totuuksia ja uudenlaisia uskomuksia. Rauhattomuus on lisääntynyt, ja ääripäät ovat etääntyneet toisistaan. Luottamus demokratiaan vähenee, ja turvattomuus kansalaisten keskuudessa on lisääntynyt. Politikointi on kovaa, ja informaation oikeellisuuden varmistaminen lisääntyy. Päätöksentekokykyä hankaloittaa toiminnan reaaliaikainen kokonaiskuvan vajavaisuus. Hyvinvointialueemme on vahvistanut varautumista ja demokraattisen johtamisjärjestelmän perusteita. Luottamuksen ilmapiirin rakentaminen on ollut keskeinen tavoite, ja osallistamisen lisääminen eri keinoin, myös digitalisaatiota hyödyntäen, on parantanut demokratian toimivuutta ja kansalaisten osallistumista.

Hyvinvointialueemme vahvuudet

- Päätöksentekomalli ja toimivallanjako ketterä ja tarkoituksenmukainen
- Virkajohdon rakenne toimiva, eikä liian raskas
- Vahva luottamus: media, kansalaiset, muut sidosryhmät

Hyvinvointialueemme heikkoudet

- Kansallisen ohjauksen asettamat rajoitteet
- Valtuutetut eivät koe pääsevänsä vaikuttamaan päätöksentekoon
- Yhteistyöalueyhteistyössä ei saada ääntä riittävästi kuuluviin

RISKIT

Turvallisuusympäristön muutos	3	4	12
Toiminnan reaaliaikaisen kokonaiskuvan vajavaisuus	3	4	12
Päätöksentekokyky	3	4	12

5v SISÄLLÄ

DEMOKRATIA

Polarisoituminen lisääntyy ja demokratia keskittyy tietyille ryhmille, mikä voi heikentää yhteiskunnallista koheesiota ja luottamusta demokratiaan.

Rauhattomuus ja hybrdivaikuttaminen lisääntyvät entisestään, mikä voi aiheuttaa turvattomuuden tunnetta kansalaisten keskuudessa.

Hyvinvointialueemme ylläpitää demokratiaa ja varautuu hybrdivaikuttamiseen, jotta voidaan turvata demokraattisen järjestelmän toimivuus ja kansalaisten luottamus viranomaisiin.

Mahdollisuudet

Luottamuksen ilmapiirin rakentaminen ja varautumisen vahvistaminen voivat parantaa yhteisön resilienssiä. Demokraattisen johtamisjärjestelmän perusteiden vahvistaminen ja osallistamisen lisääminen eri keinoin, myös digitalisaatiota hyödyntäen, voivat parantaa demokratian toimivuutta ja kansalaisten osallistumista.

Uhkat

Geopoliittiset jännitteet voivat heikentää yhteiskunnallista vakautta ja demokratian toimivuutta. Polarisoituminen ja luottamuksen väheneminen demokratiaan voivat heikentää yhteisön koheesiota ja kansalaisten osallistumista.

Miten talouteen
liittyvä
toimintaympäristön
muutos näkyy ja
vaikuttaa meillä?

2. TALOUS

NYT – 5 vuoden sisällä

*Osa koosteesta on Copilotin
tuottamaa tekstiä laajasta
aineistosta*

NYT

TALOUS

Kustannukset kasvavat, ja talous on alijäämäinen. Palveluvalikoiman supistaminen ja asiakasmaksut alkavat olla eriarvoistava tekijä. Talous vaikuttaa toimintaan voimakkaasti, ja priorisointia tehdään palveluiden kohdentamiseksi välttämättömiin palveluihin. Hyvinvointialueen talous ei ole tasapainossa, ja tilanne kriisiytyy vielä hetken aikaa. Keskustelu rahankäytöstä on aktiivista, ja siitä on hyvin eri näkemyksiä kansallisellakin tasolla. Hyvinvointialueiden rahoitusjärjestelmän järkevöittäminen on yhä kesken. Palveluiden kustannustehokkuuden parantaminen ja kansallisen oppimisen ja parhaiden käytäntöjen hyödyntäminen ovat myös olleet keskeisiä vahvuuksia, jotka ovat parantaneet talouden tilannetta.

Hyvinvointialueemme vahvuudet

- Tehty paljon tasapainottamiseen vaikuttavia toimenpiteitä – vahva toimeenpanokyky
- Totuttu niukkaan talousraamiin – talous ei ole luisussa

Hyvinvointialueemme heikkoudet

- Väestörakenne, sosioekonominen rakenne ja siitä seuraava palvelutarpeen kasvu, siirtymätasaus
- Maakunnan elinvoimaisuus ja talouskasvu heikkoa
- Palvelutoiminnan tarpeet ovat suuremmat kuin talousraami mahdollistaa

RISKIT

Riittämätön rahoitus	5	4	20
Talouden tasapainottamisen epäonnistuminen	3	4	12
Kustannusten nousu ja laajojen ulkoistus-/hankintasopimusten sopimusohjauksen riskit	3	4	12

5v SISÄLLÄ

TALOUS

Talous tasapainottuu, mutta julkisen talouden tilanne on yhä epävarma, mikä voi aiheuttaa haasteita palveluiden rahoituksessa ja tarjonnassa. Hyvinvointialueemme sopeuttaa edelleen toimintaansa ja kehittää uusia toimintamalleja, jotta voidaan turvata palveluiden jatkuvuus ja laatu. Väestön omatoimisuutta edistetään. Mahdollisuuksia ovat uusien toimintamallien kehittäminen ja omatoimisuuden edistäminen, mikä voi parantaa palveluiden kustannustehokkuutta. Palveluiden kustannustehokkuuden parantaminen ja kansallisen oppimisen ja parhaiden käytäntöjen hyödyntäminen voivat myös parantaa talouden tilannetta. Toimitilaohjelma tukee talouden tasapainottamista.

Mahdollisuudet

Uusien toimintamallien kehittäminen ja omatoimisuuden edistäminen voivat parantaa palveluiden kustannustehokkuutta. Rahoitusjärjestelmän muutokset voivat parantaa hyvinvointialueiden taloustilannetta. Palveluiden kustannustehokkuuden parantaminen ja kansallisen oppimisen ja parhaiden käytäntöjen hyödyntäminen voivat parantaa talouden tilannetta. Julkisen talouden sopeuttaminen ja tasapainottaminen voivat auttaa turvaamaan palveluiden rahoituksen pitkällä aikavälillä.

Uhkat

Väestön ikääntyminen ja huoltosuhteen muutos voivat aiheuttaa merkittäviä haasteita talouden tasapainottamisessa ja palveluiden rahoituksessa. Yksilön vastuun kasvaminen kustannusten kattamisessa voi lisätä eriarvoisuutta palveluiden saatavuudessa. Julkisen talouden epävarmuus ja resurssien niukkuus voivat heikentää palveluiden laatua ja saatavuutta sekä hidastaa tarvittavia kehitysaskelia. Nykyinen rahoitusmalli johtaa huonoihin päätöksiin ja vaikuttaa negatiivisesti kehittymiseen pidemmällä aikavälillä.

Miten hyvinvointiin,
terveyteen ja
turvallisuuteen
liittyvä toimintaympä-
ristön muutos näkyy
ja vaikuttaa meillä?

3. HYVINVOINTI, TERVEYS JA TURVALLISUUS (SOSIOEKONOMINEN)

NYT – 5 vuoden sisällä

*Osa koosteesta on Copilotin
tuottamaa tekstiä laajasta
aineistosta*

NYT

HYVINVOINTI, TERVEYS JA TURVALLISUUS

Palvelutarve kasvaa, palveluvalikoima muuttuu. Henkilöstöpula ei ole kaikilla toimialoilla tällä hetkellä akuutti, mutta osalla se vaikuttaa palvelutuotantoon. Tulevaisuudessa väestörakenteen muuttuessa ei ole luvassa helpotusta henkilöstöpulaan. Polarisoituminen näkyy jo nyt eri väestöryhmissä. Työn kuormittavuus kasvaa. Tyytymättömyys viranomaisten toimintaan lisääntyy, ja asiakkaat ovat monitarpeisia. Syrjäytyminen lisääntyy, ja ongelmat kasautuvat. Hyvinvointierot kasvavat ja aiheuttavat merkittäviä haasteita. Kansalaisten luottamus palveluihin on laskenut, ja jos kansalaiset eivät luota palveluihin, he hakeutuvat palveluihin muualle.

Hyvinvointialueemme vahvuudet

- Palveluverkko
- Palveluiden saatavuus yhtenäistä

Hyvinvointialueemme heikkoudet

- Väestörakenne, sosioekonominen rakenne ja siitä seuraava palvelutarpeen kasvu
- Ylisukupolvinen syrjäytyminen
- Perheiden ongelmat
- Kansallinen ohjausrakenne

RISKIT

Henkilöstön riittävyys, saatavuus ja osaaminen	5	4	20
Palvelutarpeen kasvu ja muutos	5	4	20

5v SISÄLLÄ

HYVINVOINTI, TERVEYS JA TURVALLISUUS

Väestö ikääntyy ja huoltosuhde heikkenee entisestään. Polarisoituminen kasvaa entisestään ja se asettaa haasteita hyvinvointialueellemme. Mielenterveyshaasteet kasvavat entisestään. Palveluiden priorisointia tehdään yhä enemmän, mikä voi johtaa eriarvoisuuden lisääntymiseen palveluiden saatavuudessa. Työntekijäpula hyvinvointialueella kasvaa, mikä lisää työn kuormittavuutta ja voi heikentää palveluiden laatua. Hyvinvointialueemme panostaa varhaiseen tukeen ja palveluiden integraatioon, jotta voidaan tarjota kokonaisvaltaista tukea asukkaille ja parantaa palveluiden vaikuttavuutta. Digi- ja etäpalvelut lisääntyvät merkittävästi, mutta teknologian kehitys on yhä kesken, mikä voi aiheuttaa haasteita palveluiden saavutettavuudessa ja laadussa.

Mahdollisuudet

Ennaltaehkäisevän toiminnan ja varhaisen tuen tarjoaminen voi vähentää raskaampien palveluiden tarvetta. Digitalisaation hyödyntäminen palveluiden kehittämisessä voi parantaa palveluiden saavutettavuutta ja tehokkuutta. Asukkaiden toimijuuden vahvistaminen ja osallistaminen voivat parantaa yhteisön hyvinvointia. Monikulttuurisuuden lisääntyminen voi tuoda uusia näkökulmia ja rikastuttaa yhteisöä. Palveluvalikoiman karsiminen parantaa mahdollisuutta keskittyä välttämättömiin palveluihin. Lisäksi vaikuttavuuden lisääminen ja tuottavuuden parantaminen tuovat mahdollisuuksia. Henkilöstöohjelmaan ja osaamisen kehittäminen vastaa työntekijäpulan kasvuun. Työikäisten huomioiminen paremmin voi luoda uusia mahdollisuuksia. HYTE-yhdyspintatyö ja varautumisen yhdyspintatyö tuovat merkittäviä mahdollisuuksia.

Uhkat

Ylisukupolviset ongelmat ja vähäosaisuuden periytyminen voivat lisätä eriarvoisuutta ja polarisoitumista. Väestön ikääntyminen tuo useita haasteita. Palveluiden keskittyminen tiettyihin paikkoihin voi vaikeuttaa niiden saatavuutta haja-asutusalueilla. Työntekijäpula ja työn kuormittavuuden kasvu voivat heikentää palveluiden laatua. Monikulttuurisuuden lisääntyminen voi aiheuttaa haasteita yhteisön koheesiossa ja palveluiden tarjoamisessa.

Miten teknologian
ja digitalisaation
muutos näkyy ja
vaikuttaa meillä?

4. TEKNOLOGIA JA DIGITALISAATIO

NYT – 5 vuoden sisällä

*Osa koosteesta on Copilotin
tuottamaa tekstiä laajasta
aineistosta*

NYT

DIGITALISAATIO JA TEKNOLOGIA

Digitalisaatio on puheissa paljon, mutta SOTE-sektori tulee jälkijunassa digitalisaation kanssa. Investointien toteuttaminen ei ole tällä hetkellä mahdollista ja se aiheuttaa hoitoon liittyvän laitekannan merkittävää vanhenemista. Digipalvelut ovat osittain käytössä, mutta eivät kaikissa palveluissa. Digikuormitus lisääntyy ja ihmiskontaktit vähenevät. Sosiaaliset haasteet lisääntyvät, ja riskien tunnistamisen merkitys kasvaa. Tiedon ja tiedolla johtaminen on hyvinvointialueella vasta käynnistetty. Digitalisaatio lisää myös häiriöherkkyyttä. Digitalisaation hyödyntäminen palvelutuotannon tehostamisessa on ollut merkittävä vahvuus. Tekoälyn ja robotiikan käyttöönotto on parantanut palveluiden laatua ja tehokkuutta. Potentiaalia on edelleen. Asiakkaiden digikyvykkyyden parantaminen ja itsehoidon mahdollisuudet ovat myös olleet keskeisiä vahvuuksia, jotka ovat parantaneet palveluiden saavutettavuutta ja vähentäneet kuormitusta

Hyvinvointialueemme vahvuudet

- Yhtenäinen digialusta ja monia palveluita käytössä
- Aktiivisuus ja osaamisen kehittäminen

Hyvinvointialueemme heikkoudet

- ICT-järjestelmien määrä ja puutteellinen integraatio

RISKIT

Kyberuhka	5	4	20
-----------	---	---	----

5v SISÄLLÄ

DIGITALISAATIO JA TEKNOLOGIA

Tehtävän työn määrä vähenee ja työn tekemisen tavat muuttuvat. Tuotanto tehostuu digitalisaation ja teknologian kehittymisen myötä. Tekoäly vaikuttaa selvästi palvelutuotannossa, mikä mahdollistaa tehokkaamman resurssien käytön ja parantaa palveluiden laatua. Digipalveluita käytetään kaikissa palveluissa, mutta osa asiakkaista jää ulkopuolelle, mikä voi aiheuttaa eriarvoisuutta palveluiden saatavuudessa. Hyvinvointialueemme kehittää digipalveluita ja hyödyntää tekoälyä, jotta voidaan tarjota entistä parempia ja saavutettavampia palveluita asukkaille.

Mahdollisuudet

Digitalisaation hyödyntäminen palvelutuotannon tehostamisessa ja tekoälyn ja robotiikan käyttöönotto voivat parantaa olennaisesti palveluiden laatua ja tehokkuutta. Asiakkaiden digikyvykkyyden parantaminen ja itsehoidon mahdollisuudet voivat parantaa palveluiden saavutettavuutta ja vähentää kuormitusta. Digipalveluiden kehittäminen ja käyttöönotto voivat parantaa palveluiden saavutettavuutta ja tehokkuutta. Myös työntekijöiden digikyvykkyyden parantaminen on mahdollisuus.

Uhkat

Digitalisaation ja teknologian kehittyminen voi aiheuttaa eriarvoisuutta palveluiden saatavuudessa, jos osa asiakkaista jää ulkopuolelle. Tekoälyn ja robotiikan käyttöönotto voi aiheuttaa haasteita työvoiman sopeutumisessa ja työtehtävien muuttumisessa. Kyberuhkien ja tietoturva-asteiden kasvu voi heikentää palveluiden luotettavuutta ja turvallisuutta häiriöherkkyyden lisääntyessä.

Miten ympäristöön
liittyvä muutos
näkyvät ja vaikuttaa
meillä?

5. YMPÄRISTÖ (EKOLOGINEN)

NYT – 5 vuoden sisällä

*Osa koosteesta on Copilotin
tuottamaa tekstiä laajasta
aineistosta*

NYT

LUONTO JA YMPÄRISTÖ

Ilmastonmuutoksen ja sään ääri-ilmiöiden vaikutukset eivät vielä näy täysin nykyhetkessä, mutta ne herättävät huolta ja keskustelua. Sään ääri-ilmiöt lisäävät hyvinvointialueen kuormitusta ja häiriöitä, ja lämpötilojen vaihtelu vaikuttaa jo nyt palvelutuotantoon. Pandemiauhka on todellinen, ja sähkökatkot ovat lisääntyneet. Ilmastoa koskeva ahdistus on lisääntynyt ja vaikuttaa väestön hyvinvointiin. Väestö polarisoituu voimakkaasti, ja osa ei halua nähdä tätä kehityssuuntaa. Resurssit ja tahto edistää ekologista kestävyyttä ovat riittämättömiä. Hyvin pian laajemmin koko kestävä kehityksen edistäminen on työnantajalle veto- ja pitovoimatekijä. Hyvinvointialueemme on edistänyt ympäristöohjelmaa ja tehnyt sen mukaisia toimenpiteitä. Ekologisten kriteerien huomioiminen hankinnoissa on alkanut näkyä, ja kestävä kehityksen ohjelmien edistäminen on ollut keskeistä. Varautumisen tehostaminen on myös ollut tärkeä osa.

Hyvinvointialueemme vahvuudet

- Tehty kestävä kehityksen toimenpiteitä
- Ympäristöohjelma ja sertifikaatti
- Planetaarisen terveyden toimenpiteet

Hyvinvointialueemme heikkoudet

- Organisaatiomme on ympäristöä kuormittava tekijä
- Talouden reunaehdot

5v SISÄLLÄ

LUONTO JA YMPÄRISTÖ

Viiden vuoden sisällä väestön käyttäytymisessä tapahtuu merkittäviä muutoksia. Liikkuminen vähenee ja väestö keskittyy enemmän kaupunkialueille, mikä voi johtaa maaseudun autioitumiseen. Sään ääri-ilmiöt ja pandemiariski kasvavat entisestään, mikä lisää paineita hyvinvointialueen palveluille ja infrastruktuurille. Häiriöherkkyys yhteiskunnassa kasvaa. Uusia teknologioita kehitetään ilmastonmuutoksen torjumiseksi, ja hyvinvointialueemme varautuu häiriötilanteisiin entistä paremmin. Varautumisen merkitys korostuu. Ekologisten kriteerien huomioiminen hankinnoissa ja toiminnassa lisääntyy.

Mahdollisuudet

Uusien teknologioiden kehittäminen ja käyttöönotto sekä uuden toimintatavat voivat auttaa vähentämään ympäristövaikutuksia ja parantamaan kestävyyttä. Kansainväliset rekrytointimahdollisuudet voivat hyödyttää aluetamme ilmastomme vuoksi. Ekologisten kriteerien huomioiminen hankinnoissa ja kestävä kehityksen ohjelmien edistäminen voivat parantaa ympäristön tilaa ja lisätä yhteisön resilienssiä. Luontoarvot yhteiskunnassa lisääntyvät ja työnantajana kestävä kehityksen ratkaisuihin panostaminen houkuttelee uuden sukupolven työvoimaa. Planetaarinen terveys voi luoda uusia mahdollisuuksia.

Uhkat

Ilmaston lämpeneminen ja sään ääri-ilmiöt voivat aiheuttaa merkittäviä terveysongelmia ja häiriöitä infrastruktuurissa. Ilmastoahdistus ja muut ympäristöön liittyvät huolet voivat heikentää väestön mielenterveyttä. Puhtaan veden ja ilman saatavuuden väheneminen voi heikentää elämänlaatua. Väestönsiirrot ja maahanmuutto voivat aiheuttaa kulttuurishokkeja ja muuttaa työkulttuuria.

Miten
hyvinvointialueiden
kansalliset
reunaehdot
näkyvät ja
vaikuttavat meillä?

6. KANSALLISET REUNAEHDOT (LAINSÄÄDÄNNÖLLINEN)

NYT – 5 vuoden sisällä

